

Na saneh.

(K podobi.)

*Topló v telescu,
na licu smeh —
ej, to je veselo
tu na saneh!*

*Lepó v dolino
sani drčé,
brez vse težave
kar samo gre.*

*A če nezgoda
želi tako,
da nosek v snegu
išče zemljó;*

*Jz snega vsak se
brž dvigne tedaj
in s hriba zopet
v dolino nazaj!*

E. Gangl.

Tepežniki.

Spisal *Kompoljski.*

ud mraz je bil tistega leta na tepežni dan. Vso našo dolino je pokrivala lahka meglica, da so se videli obmejni hribi kakor da bi bili zaviti v lahno tančico. Ivje je viselo na drevju in na vsaki stvarci, ki je bila čez noč pod milim nebom. Prerili so se prvi slabotni solnčni žarki skozi meglico na zemljo. In kamor je kateri izmed njih posvetil, se je zablščalo vse ivje v takem lesku, kakor da bi kakšno božansko bitje streslo na zemljo polno dragih kamenov, ki se leskečejo v solnčnih žarkih.

Torej lep, krasen dan smo imeli takrat. A ta naš praznik je bil jako mrzel. Tako so vsaj rekali drugi. Mi, otroci, tega nismo čutili. V naših srcih je bilo tako veselo, tako toplo in praznično, kakor še nikdar ne v vsem letu. Saj je pa bil to tudi naš dan, ko smo imeli otroci neomejene pravice.

Pet odraslih tepežnikov nas je korakalo tisto jutro skozi vas. Črez ramo nam je visela velika torbica. Sicer je bila prazna, a upali smo, da bo do večera še premajhna. Veliki bekovi korobači so kimali nad našimi glavami. Debelejše konce smo držali v žepih, in tako se je videlo, kakor da bi nam zrasli že spleteni iz žepov. Tople polhovke so nam grele glavo in ušesa. Marsikdo nas je pogledal, ko smo tako ponosno korakali, četudi je sneg škripal pod našimi nogami; vsak se je čudil, da si upamo tako daleč v takem mrazu. Zakaj vedeli so, da gremo v Tisovec in na Korijo tepeškat.

Pri nas ne odklenka otrokom tepežnica že v dveh ali treh letih kakor drugod. Dokler so majhni, tepeškajo doma po vasi; ko pa odrastejo, potem

pa gredo še nekolikokrat drugam v sosedne vasi, ki so raztresene okolo nas po hribih. Dom pa puste manjšim.

Tisto leto nas je vodil Kodrov Jakec. Njemu je bila dobro znana pot, pa tudi hiše po tistih vasicah so mu bile znane. Njegov stric se je namreč v Tisovec priženil, in Jakec je o počitnicah pri njem pasel živino. Jakec je nas tudi nagovoril, da naj gremo; sami brez pravega vodnika bi si pač ne upali. — Šli smo nekaj časa po ozki sneženi gazi čez polje in travnike. Potem pa nas je peljala pot kake pol ure skozi gozd navkreber proti Tisovcu. Kako krasen je bil gozd poleti, ko je bil poln življenja! Pa prišla je starka zima in ga je začarala. Sedaj je ostalo drevje golo in mirno kakor da bi okamenelo. Nobena vejica se ni ganila, nobenega glasu ni bilo čuti od nikoder. Vse tiho, mirno. Le pod našimi nogami je škripal zmrzli sneg. In vendar: kakor je bil gozd krasen poleti, ko je vse vrvelo in čvrčalo v njem, tako veličasten je bil sedaj v svoji tihoti, v svoji — smrti.

Prišli smo do Jurjevega listnika. Tu nas je spomnil Jakec na povest o starem Jurju, ki smo jo vsi že slišali. Prejšnji gospodar je bil namreč za posest jako pogolten. Če je le mogel, je prioral na njivi kakšno brazdo po krivici. Ker pa ni šlo tako lahko pri njivah, zato je tem več prisleparil v gozdih in na travnikih. Še s sedaj živčim Bukovcem se je tožaril več let zaradi meje pri listniku. Nazadnje je Jurij le dobil, a vsa vas je rekla, da po krivici. No, pa Jurja je tudi zadela kazen. Pri podiranju hrasta, ki je stal na krivično pridobljenem svetu, ga je zmečkalo. In sedaj so pravili, da hodi Jurij iz onega sveta nazaj in kriči ponoči v listniku: „Težko, težko je; pomagajte!“

Groza nas je obšla na tistem mestu. Ozirali smo se, če bomo kje zagledali Jurja. Nobeden nas bi ne šel rad ondod sam. Ker pa je bilo nas več, smo se zanašali drug na drugega. Sicer smo pa kmalu zagledali gozdni rob. Za gozdom se razprostirajo tisovski pašniki in za njimi je Tisovec sam.

Vas Tisovec stoji na hribu v kotlini. Okrog njega se vrste veliki vrtovi, polni raznovrstnega sadnega drevja. Hiše čepe takorekoč med drevjem. To je bil tudi vzrok, da smo šli tepeškati v Tisovec in ne v bližnje vasi po dolini. Pri nas se ljudje še ne brigajo dosti za sadno drevje. Zato tudi nimajo sadja. Naša vas je vrhutega pred kakimi dvajsetimi leti tudi pogorela in z njo vred še tisto sadno drevje, kolikor ga je bilo. Zato je bila posebna slaščica, če smo dobili o Božiču sadje bodisi suho ali še sveže. In danes smo imeli upanje, da se popoldne vrnemo s sadjem napolnjenimi torbicami.

Najprej nas je odvedel Jakec k stricu. Veselo so ga sprejeli in tudi nas.

„No, pa se niste zbalii snega in mraza,“ je rekel stric.

„E, saj ni tako hudo, ne, stric,“ se odreže Jakec.

„Posedite okrog peči, da se pogrežete in malo počijete; saj imate še dosti časa.“

Šli smo k peči, četudi nas ni ravno zeblo. Dolga pot nas je tako segrela, da so nam stale na čelu rosne kapljice, ko smo odvezli ivnate kučme. Sedli smo pa kaj radi, ker smo se s potjo le utrudili. Stric nas je izpraševal še to in ono. Potem pa pride gospodinja z veliko skledo kislega zelja

in krompirjevih žgancev v hišo. Kar zadišalo je po vsi sobi. Povabili so nas za mizo, in mi si nismo dali dvakrat reči. Čutili smo se domače, ker nas je stric vse poznal. Sicer nam je pa tudi izborna teknilo.

Po jedi nam je prinesla gospodinja velik pehar hrušek, jabolk in češpelj, rekoč: „Tu imate, da ne pridete prazni k prvi hiši. Preden greste domov, se še tako oglasite in dobite še več.“ Stresla je vsakemu nekoliko v torbico, da je bil pehar prazen.

„To je dobro, da sem se tako najedel,“ pravi zunaj Žerinov Jože, „drugače bi obstal kar tu-le in použil vse to sadje, tako mi diši. Ko odrastem, si hočem pač dosti drevja nasaditi.“

„Jaz tudi, jaz tudi,“ smo se oglašali. Takrat smo vsi sklenili, da postanemo sadjerejci. In res ima Žerinov Jože, ki je že sam gospodar, danes najlepši vrt v vsi vasi. Za druge pa ne vem, ker smo se raztepli po svetu.

Šli smo naprej od hiše do hiše. Tuintam se je v nas zagnal kak pes, ki ni bil vajen takih gostov pri hiši. Ker korobačev ni bilo treba tukaj rabiti pri tepeškanju, zato so nam prav dobro služili, da smo odganjali nadležne pse. Ljudje so pa nas sprejemali prav prijazno in povsod so nas tako bogato obdarili s sadjem, da so bile naše prostorne torbice kmalu premajhne. Pri zadnji hiši so nam natlačili še vse žepe s sadjem.

Kodrov Jakec je bil tisti dan najbolj imeniten izmed nas. Pri vsaki hiši so ga poznali in povsod je nas moral predstavljati. „Ta je Tonetov Tonček, ta Žerinov Jože, ta Kovačev Mihec, ta Pirčev Jurče in jaz sem pa Kodrov Jakec, če me še poznate!“ je pristavil v vsaki hiši nazadnje. Zapazili smo, da se je tem ljudem, ki sicer niso imoviti, dobro zdelo, da so mogli dati nam iz doline nekaj takega, česar nismo imeli sami.

Obrali smo vse hiše v Tisovcu in se vrnili težko obloženi k Jakčevemu stricu. Na Korijo nismo šli, četudi smo prej nameravali; saj smo že itak imeli vsi polne torbice, žepe in želodčke. Pri stricu smo še nekaj časa povasovali in potem odšli.

Topel zimski popoldan je bil, in veselo smo korakali iz Tisovca proti domu. Malo težko smo sicer nesli, a naše breme je bilo sladko. Mislili smo, kako bomo sedeli pozimi na peči in delili med brate in sestre raznovrstno sadje, ki smo ga pritepeškali. In ob vsakem orehu in jabolku, ob vsaki hruški in češplji bomo lahko povedali, kje smo jih dobili in kakšni dobri ljudje so nam delili te dobrrote.

